

nogle Bemærkninger med Hensyn til den høitærede Kultusministers Cirkulære angaaende Omordningen af Realskolen. Jeg skal ikke følge ham paa den Vej, thi jeg tror ikke, at det her egentlig er Stedet til at gjøre det til Gjenstand for Debat. Der er kun et Punkt, som jeg tror, at det allerede nu kan være hensigtsmæssigt ialtfald at udtale en noget afvigende Mening om. Naar det erede Medlem mente, at det var utvivlsomt, at denne Sag kunde ordnes ad rent administrativt Vej, er jeg fuldstændig enig i, at Realskoleexamen i sin Tid af Rigsdagen blev henvist til at ordnes paa den Maade, men der er ialtfald et Punkt i den paatænkte Omordning, som nødvendig kræver Rigsdagens Samtykke. Hvis Løsten om Examenkommissioner fastholdes, maa der nemlig vist bevilges Penge dertil, og jeg kan ikke tænke mig Andet, end at der i saa Tilfælde vil ske Samraad med den høitærede Minister om, hvorledes han tænker sig Sagen gennemført. Men der er tillige et andet Punkt, hvorom der Intet indeholdes i Cirkulæret, saa at man ikke kan vide, hvorledes det vil stille sig, nemlig Spørgsmaalet om Forholdet til § 5 i Loven af 1ste April 1871. Ifølge denne giver nemlig sjerde Klasse's Dprykningsexamen samme Ret som Realexamen. Spørgsmaalet er altsaa, om den fremdeles skal give denne Ret, og hvis den skal det, synes det naturligt, at den ogsaa maa komme ind under Examenkommissionen, og i saa Fald sker der altsaa en Forandring i Loven af 1871, for hvilken idetmindste i dens Almindelighed en Tilslutning fra Rigsdagens Side er nødvendig. Jeg vilde ogsaa anse det for hensigtsmæssigt, at det skete; thi det er dog en temmelig vigtig Sag, hvilke Betingelser man stiller for unge Menneskers Ret til at fortsætte deres Jagtudbyd, og det forekommer mig mindre hensigtsmæssigt, at Sligt kun bliver Gjenstand for en ren Administrationsbeslutning. Det er muligt, at den nuværende høitærede Kultusminister fuldstændig kan træffe det Rette, men det kan være, at en anden Kultusminister, der kommer efter, har et ganske andet Syn paa denne Sag og omgør den. Jeg antager derfor, at en almindelig Bestemmelse med Hensyn til denne Sags Ordning efter vor hele øvrige Tilstand maa forelægges Rigsdagen. Jeg erkjender paa den anden Side, at der er Meget deri, Detailler, som Rigsdagen ikke kan bestjætte sig med, men jeg sigter kun til de almindelige Bestemmelser. Der er endnu en anden Side ved denne Sag, som jeg tror at maatte gjøre opmærksom paa. Saavidt jeg veed, blev det ved Herlovens Behandling bestemt, at den almindelige høiere Realexamen til en vis Grad giver Afgang til næstældste Ufdeling ved Officersskolen, men den Forandring, der er paatænkt, vil medføre nogen Banskfælg i den Henseende, og jeg vil derfor benytte Leiligheden til at henstille til den høitærede Kultusminister ogsaa at tage dette Punkt under Overveielse. Det forekommer mig, at det

vilde være Synd, om den paatænkte Forandring medførte, at denne Ret for unge Mennesker til at fritages for særlig Examen ved Officersskolen blev hævet, da den naturligvis har stor Betydning for Mange. Lovrigt skal jeg ikke indlade mig videre paa dette Spørgsmaal, som jo kun er i sin Begyndelse. Jeg glæder mig over, at der er taget fat derpaa. — Med Hensyn til de øvrige Vædringsforslag skal jeg tillade mig nogle Bemærkninger. Der er saaledes Vædringsforslagene under Nr. 84 og 85 om Regtelse af fast Ansættelse af Adjunkter. Jeg kan i den Henseende ganske slutte mig til de Betragtninger, der bleve gjorte gjældende af den høitærede Kultusminister. Jeg anser det ogsaa for ligesrem skadeligt for Skolerne, naar man vil nøde dem til at tage Lærelærere, ligesom det ogsaa er uehøbdigt for Lærerstand. Det, at faae Lærelærere, som virkelig kunne udfylde Pladserne, er ikke let, og de, der ville gaa den Vej at virke som Lærere, kunne ikke være tjente med at lade sig antage som Lærelærere med et mindre Antal Limer. Man vil derfor blive nødt til at tage de Folk, som man kan faae, og som i ringe Grad tilfredsstille de Fordringer, som maa stilles. Dernæst vil Tiden, inden de kunne faae fast Ansættelse, forsaavidt de ere skikkede dertil, blive overmaade lang. Efter de Dplysninger, der ere givne os med Hensyn til Lovforslaget om Forbedring af Lærernes Løn, er det tydelig givet, at Lærerne ere saa flet stillede ogsaa med Hensyn til Dprykningen paa høiere Bage, at ethvert Skridt i denne Retning er efter min Mening ubilligt og uretfærdigt mod Lærerne og tillige til Skade for Alle. Den pekuniære Forfæjel er en saadan, at den ikke er værd at tale om, saa at jeg ikke kan se, at der vindes Noget ved Vædringsforslagene, hvorimod jeg vel kan se, at der tabes Noget. Naar der nu er henvist til, at de skulle vente til Lønningslovens Gjenneførelse, da er det vist det Samme som at udsætte Sagen til et meget fjernt Tidspunkt. Thi det er jo bekjendt, at Lønningsloven atter vil blive udsat efter Gjenneførelsen af den Reform, som man ønsker, af det lærde Skolevesen. Men inden et Forslag i saa Henseende kan blive færdigt fra Rigsdagen, inden det kan blive taget under Overveielse af Regjeringen, inden det kan blive ubearbejdet som Lovforslag og blive vedtaget her i Rigsdagen, kan man være sikker paa, at der vil gaa en lang Række af Aar, og i al den Tid skulle Lærerne staa i de af Alle anerkjendte ubillige Forhold, hvorunder de nu leve! Henvielsen til Lønningsloven forekommer mig derfor heller ikke i mindste Maade at kunne tale for den forestaaende Regtelse. Jeg skal derfor paa det Barmeste anbefale Mindretallets Indstilling, at den af Ministeren påffede faste Ansættelse for Adjunkterne bliver bevilget. — Med Hensyn til Spørgsmaalet om Hødersgaver og Dprykningen fra midlertidige til faste Understøttelser vil jeg ogsaa til-